

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2023. gada 30. maijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,

izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējas) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 44/2023),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējas lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma “Par Skultes sašķidrinātās dabasgāzes termināli” (turpmāk – Likums) 2. panta otro daļu, 3. un 4. pantu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 115. pantam.

2. Likuma 2. panta otrā daļa noteic, ka Skultes sašķidrinātās dabasgāzes terminālim (turpmāk – terminālis), tā cauruļvada savienojumam ar dabasgāzes pārvades sistēmu un ar to saistītajām būvēm tiek noteikts nacionālo interešu objekta statuss. Likuma 3. pants paredz atsevišķus termiņus, kādos sniedzamas atbildes, atzinumi ietekmes uz vidi novērtēšanas procesā un pieņemams galīgais Ministru kabineta lēmums par paredzētās darbības akceptēšanu vai atteikumu to akceptēt. Savukārt likuma 4. pants noteic, ka Skultes sašķidrinātās dabasgāzes termināļa un ar to saistīto būvju būvdarbiem netiek piemērots Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likuma 19. panta trešajā daļā noteiktais, un Skultes sašķidrinātās dabasgāzes terminālis un ar to saistītās būves ir nododamas ekspluatācijā līdz 2024. gada 15. septembrim.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normu atbilstība Satversmes normām. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietverto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Satversmes tiesa atzinusi, ka ne tikai fiziskajām personām, bet arī personu apvienībām ir tiesības vērsties Satversmes tiesā, apstrīdot ar vidi saistītu normatīvo tiesību aktu atbilstību Satversmes 115. pantam (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 12., 13.1. un 13.2. punktu*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējas ir biedrības, kuru darbības mērķi ir aizsargāt vidi. Iespēju robežās tās esot līdzdarbojušās apstrīdēto normu sagatavošanas procesā. Pieteikuma iesniedzējas uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilstot Satversmes 115. pantā ietvertajam valsts pozitīvajam pienākumam rūpēties par vides aizsardzību un personu subjektīvajām tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē. Šīs normas arī esot pretrunā ar Satversmes 1. pantā ietverto ilgtspējības principu, samērīguma principu un labas likumdošanas principu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējas ir tiesīgas iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējām nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturrtās daļas otrais teikums nosaka, ka gadījumā, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no brīža, kad apstrīdētās normas stājās spēkā, proti, 2022. gada 5. oktobra. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2023. gada 30. martā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturrtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota katras apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējas norāda, ka Saeima nav pienācīgi izvērtējusi un ņēmusi vērā klimata pārmaiņas un to radīto ietekmi, termināļa ietekmi uz blakus esošajām aizsargājamajām dabas teritorijām, kā arī apstrīdēto normu nesaderību ar valsts pienākumiem veikt pasākumus klimata pārmaiņu novēršanai. Jauna dabasgāzes termināļa attīstīšana neatbilstot klimata mērķiem, ANO Vispārējai konvencijai par klimata pārmaiņām un Eiropas Zaļā kursa mērķiem. Apstrīdētās normas nonākot pretrunā Nacionālā enerģētikas un klimata plāna 2021. – 2030. gadam mērķim samazināt importa dabasgāzes īpatsvaru iekšzemes enerģijas patēriņā. Terminālis varot kalpot kā nozīmīgs šķērslis atjaunojamo energoresursu izmantošanas īpatsvara turpmākai palielināšanai un līdzšinējo pozitīvo tendenču saglabāšanai, jo būšot nepieciešams saglabāt augstu dabasgāzes patēriņu Latvijā. Saeima neesot vērtējusi termināļa ietekmi uz blakus esošajām aizsargājamām dabas teritorijām, Eiropas nozīmes biotopu teritorijām, *Natura 2000* teritorijām, kuru pašreizējais aizsardzības stāvoklis, bioloģiskās daudzveidības stāvoklis, ligzdojošo putnu stāvoklis neesot labs. Termināļa iespējamā ietekme neesot vērtēta arī Jūras plānojumā Latvijas Republikas iekšējiem jūras ūdeņiem, teritoriālajai jūrai un ekskluzīvās ekonomiskās zonas ūdeņiem līdz 2030. gadam.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 115. pantā ietvertās tiesības uz labvēlīgu vidi nav absolūtas. Tiesības uz labvēlīgu vidi var ierobežot, tās samērojot ar tādām sabiedrības interesēm kā līdzsvarota saimnieciskā attīstība un ekonomiskā

labklājība. Ekonomiskās intereses bieži vien prasa pārveidot vidi, tostarp kultūrvidi un dabu. Satversmes 115. pants *a priori* neparedz pastāvošās vides nemainīgumu un pats par sevi neliedz īstenot ekonomiskās vai sociālās intereses (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 13.2. punktu un 2009. gada 6. jūlija sprieduma lietā Nr. 2008-38-03 9.2. punktu*).

7.1. Likuma 2. panta otrā daļa noteic, ka Skultes sašķidrinātās dabasgāzes terminālim, tā cauruļvada savienojumam ar dabasgāzes pārvades sistēmu un ar to saistītajām būvēm tiek noteikts nacionālo interešu objekta statuss. Tomēr pieteikumā nav pamatots, kā nacionālo interešu objekta statusa noteikšana pati par sevi skartu Satversmes 115. pantā noteiktās pamattiesības dzīvot labvēlīgā vidē. Pieteikuma iesniedzējas vispārīgi vēršas pret termināļa būvniecību, norādot, ka termināļa izveide veicināšot dabasgāzes patēriņa pieaugumu. Tomēr šāds apgalvojums pieteikumā nav juridiski pamatots.

7.2. Likuma 3. pants noteic speciālu kārtību ietekmes uz vidi novērtēšanai, saīsinot likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktos termiņus.

Likuma 3. panta pirmā daļa noteic: ja Vides pārraudzības valsts birojs paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma programmā ir noteicis institūcijas vai organizācijas, ar kurām nepieciešams konsultēties vai kurām ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums iesniedzams pirms tā iesniegšanas Vides pārraudzības valsts birojam atzinuma sniegšanai, institūcijas vai organizācijas sniedz atbildi paredzētās darbības ierosinātajam septiņu darbdienu laikā pēc konsultāciju pieprasījuma saņemšanas vai pēc ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma iesniegšanas attiecīgajai institūcijai vai organizācijai; institūciju vai organizāciju iebildumi vai ierosinājumi, kas sniegti pēc noteiktā termiņa, nav saistoši paredzētās darbības ierosinātajam un nav ietverami ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā.

Pieteikumā nav pamatots, kā izpaužas šīs tiesību normas neatbilstība Satversmes 115. pantam un kā institūcijām un organizācijām noteiktais termiņš atbildes sniegšanai paredzētās darbības ierosinātajam nonāktu pretrunā ar Satversmes 115. pantā noteiktajām pamattiesībām.

Likuma 3. panta otrā daļa noteic: ja Skultes sašķidrinātās dabasgāzes termināļa un ar to saistīto būvju būvniecībai atbilstoši likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajam ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums un ir sagatavots ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums, Vides pārraudzības valsts birojs izsniedz atzinumu par šo ziņojumu 45 dienu laikā pēc tā saņemšanas. Ja Vides pārraudzības valsts birojs saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 20. panta otrajā daļā noteikto pieprasa informāciju no Skultes sašķidrinātās dabasgāzes termināļa ietekmes uz vidi

novērtējuma ierosinātāja, termiņš atzinuma sniegšanai tiek pagarināts par laikposmu, kādā ierosinātājs sniedzis informāciju. Ja nepieciešams, Vides pārraudzības valsts birojs atbilstoši Administratīvā procesa likumā noteiktajam var pagarināt atzinuma sniegšanas termiņu, bet ne vairāk kā par vienu mēnesi. Savukārt likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 6.¹ panta ceturtnā daļa noteic, ka vispārējā gadījumā Vides pārraudzības valsts birojs atzinumu izsniedz 60 dienu laikā.

Pieteikumā nav pamatots, ka no Satversmes 115. pantā noteiktajām pamattiesībām izrietētu personas tiesības uz noteiktu termiņu, kādā Vides pārraudzības valsts birojam būtu jāizsniedz atzinums par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu, kā arī tas, vai un kā 45 dienu termiņa noteikšana minētā atzinuma sniegšanai nonāktu pretrunā ar Satversmes 115. pantā noteiktajām pamattiesībām.

Likuma 3. panta trešā daļa noteic, ja Skultes sašķidrinātās dabasgāzes termināļa un ar to saistīto būvju būvniecībai atbilstoši likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajam ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums un ir saņemts Vides pārraudzības valsts biroja atzinums, Ministru kabinets 30 dienu laikā pieņem lēmumu par paredzētās darbības akceptēšanu vai atteikumu to akceptēt. Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 6.¹ panta sestā daļa noteic, ka vispārējā gadījumā attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija lēmumu par paredzētās darbības akceptu pieņem 60 dienu laikā pēc ierosinātāja dokumentu saņemšanas.

Pieteikumā nav pamatots, ka no Satversmes 115. pantā noteiktajām pamattiesībām izrietētu personas tiesības uz noteiktu termiņu, kādā Ministru kabinetam būtu pieņem lēmums par paredzētās darbības akceptēšanu vai atteikumu to akceptēt, kā arī tas, vai un kā 30 dienu termiņa noteikšana Ministru kabineta lēmuma pieņemšanai nonāktu pretrunā ar Satversmes 115. pantu.

7.3. Likuma 4. pants paredz īpašus noteikumus Skultes sašķidrinātās dabasgāzes termināļa un ar to saistīto būvju būvdarbiem.

Likuma 4. panta pirmā daļa noteic, ka Skultes sašķidrinātās dabasgāzes termināļa un ar to saistīto būvju būvdarbiem netiek piemērots Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likuma 19. panta trešajā daļā noteiktais. Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likuma 19. panta trešā daļa paredz, ka Ministru kabinetam ar ikreizēju rīkojumu būtu jānosaka konkrēta jūras teritorija būvju būvniecībai, ierīkošanai, ekspluatācijai pirms Ministru kabineta izsniedz atļauju vai licenci jūras izmantošanai, bet tiesības izmantot atļaujas vai licences laukumu jūrā iegūst persona, kura uzvarējusi konkursā par tiesībām izmantot atļaujas vai licences laukumu jūrā.

Likuma „Par Skultes sašķidrinātās dabasgāzes termināli” 2. panta trešās daļas 1. punkts pilnvaro Ministru kabinetu noteikt objektus un teritoriju, kas nepieciešama

Skultes sašķidrinātās dabasgāzes termināļa izbūvei un šīs normas satversmība netiek apstrīdēta. Savukārt tas, kā atteikšanās no konkursa rīkošanas par tiesībām izmantot atļaujas vai licences laukumu jūrā nonāktu pretrunā ar Satversmes 115. pantā noteiktajām pamattiesībām pieteikumā nav pamatots.

Likuma 4. panta otrā daļa noteic, ka Skultes sašķidrinātās dabasgāzes terminālis un ar to saistītās būves ir nododamas ekspluatācijā līdz 2024. gada 15. septembrim. Tomēr pieteikumā nav pamatots, kā minētais termiņš nonāk pretrunā ar Satversmes 115. pantā noteiktajām pamattiesībām.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 115. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

7.4. Pieteikuma iesniedzējas arī lūdz atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes 1. pantā ietvertajam samērīguma principam, ilgtspējības principam un labas likumdošanas principam. Pieteikumā norādītie apsvērumi par Satversmes 1. pantā ietverto principu iespējamo pārkāpumu sniegti, pamatojot apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 115. pantam. Pieteikumā nav norādīti citi argumenti, kas pamatotu šo normu iespējamo neatbilstību tieši Satversmes 1. pantam. Tādējādi prasījums izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību samērīguma principam, ilgtspējības principam un labas likumdošanas principam nav izdalāms atsevišķi un ir vērtējams, pārbaudot to atbilstību Satversmes 115. pantam.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 44/2023).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš